

55415 KIINTEÄN AINEEN ELEKTRONIRAKENNE

Laajuus:	2 ov
Luentoja:	24 h
Laskuharjoitukset:	Ks. erillinen ohje
Luennoija:	Tapio Rantala, prof. Tapio.Rantala@tut.fi http://www.tut.fi/~trantala/opetus/
Laskuharjoitukset:	Tapio Rantala, prof.
Aika ja paikka:	to 14.–28.4. B143, B143, B407 pe 15.–29.4. B407/A128, B143, ...
Kurssikirja:	H.P. Myers, <i>Introductory Solid State Physics</i> (luvut 6 – 10, 12)
Perustiedot:	Kvanttiteorian perusteet
Tentti:	alustavasti: (ma) 16.5.2005

SISÄLTÖ

1. Johdantoa	1
2. Kidehila ja käänteishila	1
3. Diffraktio	8
4. Kideviat eli defektit	8
5. Hilavärähtelyt	9
6. Vapaaelektronikaasu	13
6.1. Vapaaelektronikaasun perusominaisuudet	13
6.1.1. Fermi-aaltovektori	16
6.1.2. Vapaaelektronikaista (eli -vyö)	16
6.1.3. Elektronikaasun plasmavärähtelyt	17
6.2. Fermi-parametrien numeerisia arvoja	17
6.3. Vertailua kokeellisiin havaintoihin	18
6.3.1. Plasmonit	19
6.3.2. Röntgenspektroskopia	19
6.3.3. Elektroniominaislämpö	20
6.3.4. Magneettinen susceptiivisuus	21
6.4. Sähköisiä ominaisuuksia	22
6.5. Optisia ominaisuuksia	24
6.6. Hall-ilmiö	29
6.7. Lämmönjohtavuus	29
6.8. Elektronien välisistä vuorovaikutuksista	31
6.8.1. Vaihto- ja korrelaatiovuorovaikutus	31
6.8.2. Elektronikaasun varjostus	34
Liite: Density Functional Theory (DFT) eli tiheysfunktionaaliteoria	35
7. Elektronit jaksollisessa potentiaalissa ..	37
7.1. Vapaista atomeista kiteisiin	37
7.2. Energiarako eli kielletty energia-alue	37
7.3. Brillouin-vyöhykkeet ja johtavuus	39
7.4. Kaksidimensioiset hilat	41
7.5. Kolmidimensioiset hilat	42
7.6. Blochin teoreema	43
7.7. Yksinkertaisten metallien kaistarakenne	46
7.8. Atomiorbitaalien hybridisaatio	46
7.9. Transitiometallien d-kaistat	47

7.10. Kolikkometallit Cu, Ag ja Au	47
7.11. Harvinaiset maametallit	47
8. Metallien koheesio	48
8.1. Yksinkertaisimmat metallit	48
8.2. Transitiometallit	49
8.3. Muut metallit	49
9. Metallien ominaisuuksia	50
9.1. De Haas–van Alphen-ilmiö	50
9.2. Termisiä ominaisuuksia	53
9.3. Magneettinen susceptiivisuus	54
9.4. Spektroskopiaa	54
9.5. Lejeerinkien elektronirakenteesta	56
9.6. Resistanssi	57
9.6.1. Elektronien efektiivinen massa	61
9.6.2. Lejeerinkien resistiivisyys	64
9.7. Aukot varauksenkuljettajina	64
Liite: "Käänteisavaruuslaskentaa" ja k-pisteiden valinta	67
10. Puolijohteet	69
10.1. Itseispuolijohde	70
10.2. Puolijohteiden kaistarakenteet	75
10.3. Seostepuolijohteet	79
10.4. Seostuksen vaikutus Fermi-tasoon	81
10.5. Varauksenkuljettajien liikkuvuus puolijohteessa	83
10.6. Yhdistepuolijohteet	84
10.7. Amorfiset puolijohteet	86
10.8. Uusia puolijohdemateriaaleja	86
10.9. pn-liitos	87
10.10. Puolijohdelaser	89
11. Sähkömagnetismin perusteita	91
12. Eristeet	95
12.1. Vapaa atomi	95
12.2. Lokaali Lorentz-kenttä	97
12.3. Clausius–Mossotti-yhtälö	98
12.4. Permittiivisyyden taajuusriippuvuus	100
12.4.1. Elektroninen polarisoituvuus	100
12.4.2. Ionipolarisoituvuus	102

"TENTISTÄ"

Valmistautuminen

- käsitteet, määritelmät
- ilmiöiden ymmärtäminen: yhteydet toisiinsa ja kokonaisuudet
- laskurutiini

Tentti

- 5 tehtävää, 3 h
- tehtävät vaihtelevia:
ainakin
- 1 helppo — 1 "vaikea"
- 1 ns. teorialteht. — 2 laskuteht.
- 1 – 2 teht. laskuharjoituksista
- käsitteet on tunnettava

Tehtäviin vastaaminen

- aloita helpoimmasta
- kirjoita riittävästi: selitä, perustele, erottele lähtökohdat ja oletukset
- selitä kaikki symbolit, joita käytät
- vektorisuureet vektoreina